

Այս տարի մարտի 29ին, մինչդեռ կառավարմամբ՝ ֆոլոնիայէն դէպ 'ի Պեռլին ուղղեալ՝ Տուխպուրկի կայարանը կը մտնէր, պաշտօնական նուիրակ մը որ ըստ կանոնի ամեն թուղթերն ու նէր, ներկայացաւ ու գրաւի դրաւ շոգեշարժ մեքենայն որ լծեալ էր կառախըմբին:

Կայարանին գլխաւորը ավիշեցաւ մը, նաց և բողոքեց գրաւին դէմ, բայց նուիրակն անայլայլակ կեցաւ: Յայնժամ կայարանին գլխաւորը խոստացաւ որ երեք օրէն պարտքը կը վճարէ. սակայն նուիրակն անգրգուելի կեցաւ, մէկ ձեռքով իւր միտալը բռնած, միւսովն զվճիռն՝ որ կը հրամայէր իրեն գրաւի առնուլն:

Մինչդեռ հոն կայարանին գլխաւորն կ'աղաչէր նուիրակին, կ'անցնէր ժամանակը և ուղևորաց համբերութիւնն հատնելով կը գանգատէին: Իսկ Տուխպուրկի կալուածատէրն որ զտեղաշարժ մեքենայն գրաւի դնել տուած էր, ինքն իսկ այն հետաքրքրական տեսարանին ներկայ էր՝ քթին տակէն խնտալով. և երբ տեսաւ որ բաւականապէս վրէժն հանեց, ըսաւ նուիրակին որ գրաւը վերցունէ, և զիջաւ աղաչանաց կայարանապետին այն պայմանաւ որ երեք օրէն իւր առնելիքը վճարուի, և թող տուաւ որ կառախումբը կարենայ իւր ճանապարհը շարունակել:

Մի հազարամեկու երկաթուղւոյ ծախքը:

Գաղղիոյ մէջ մի հազարամեկու երկայնութեամբ ջրանցքի մը շինութեան համար սովորական գնացած ծախքը միջին հաշուով 125,000 ֆր. է. իսկ մի հազարամեկու երկաթուղւոյ համար գընացածը 400,000 ֆր. կը հաշուի միջին հաշուով. այնպէս որ՝ ջրանցքի մը գնացած ծախքէն գրեթէ երեք անգամ աւելի կ'երթայ նոյն համեմատութիւնը ունեցող երկաթուղւոյ մը. և հետևա-

բար երկաթուղեաւ ճանապարհորդութեան վճարքը եռապատիկ աւելի է ջրանցքով եղածէն:

Անգղիոյ և Միացեալ Նահանգաց ցուցած հաշիւները խիստ շատ կը տարբերին մէկմէկէ: Քանի մը անգղիական երկաթուղեաց համար մի հազարամեկու դրին դինն է 800,000 ֆր. և ուրիշ քանի մը հատին 600,000 ֆր.: Երբեմն նաև միլիոն մը ֆրանքէ աւելի գնացած է: Ամերիկայի մէջ, գետնոյն և նիւթոյ աժանութեան պատճառաւ գրեթէ նոյն գնով կարելի է թէ ջրանցք և թէ երկաթուղիք շինել, Եւրոպային ներէն շատ աւելի նուազ ծախիւք: Միացեալ Նահանգաց մէջ նաւարկելի ջրանցից իւրաքանչիւր հազարամեկու ծախքն է, միջին հաշուով 101,000 ֆր. մանաւանդ թէ երկաթուղեաց շատն րուն մի հազարամեկու ծախեցաւ 55,900 ֆր. որք մի զոյգ հետք ունէին նոյն ճանապարհին վրայ, թէպէտ երկու զոյգի համար շինուած էր: Ուրեմն ըսել է թէ Ամերիկայի մէջ երկաթուղեաց և նուարկելի ջրանցից ծախքը նոյն կրնայ համարուիլ. իսկ Գաղղիոյ և Անգղիոյ մէջ շատ տարբեր:

Ասկէ կ'երևի թէ ինչ աստիճան տարբերութեամբ իրարմէ կը զանազանուին այդ հասարակաց օգտին համար եղած երկաթուղեաց շինութեան ծախքերը: Հմուտ անձինք կը հաշուեն որ ընդհանրապէս երկու զոյգ հետք ունեցող երկաթուղւոյ մը միջին ծախքն է 400,000 ֆր. առ իւրաքանչիւր հազարամեկու. իսկ թէ որ մի զոյգ ունենայ ճանապարհը, ծախքը կ'իջնէ 275,000ի: Սակայն այս թիւը կրնայ 56,000 ֆր. իջնել, նմանապէս Ամերիկայի մէջ, և 800,000ի ելնել, նաև երբեմն մէկ միլիոնի, ինչպէս Անգղիոյ մէջ:

Հեռագրութիւնն անդրաւրասիական:

Անդրատլանդական հեռագիր պարանը որ 'ի սկզբան մի վայրկենի մէջ

բառ և կէս կը հաղորդէր, այժմ դրե-
թէ վեց բառ կը հաղորդէ: Եւ ամենօ-
րեայ աշխատանքը կը տեւէ քսան ժամ:
Ուրեմն 'ի 20 ժամուց կամ 'ի 1200
վայրկենից բաղկացեալ օրուան մը մէջ
կարելի է յղել 7200 բառ և 360 հե-
ռագրական լուր: Բայց համարիմք թէ
ըլլայ 300 լուր: Հետևաբար երբ քսան
բառիւք լրոյ մը գինն էր 500 ֆրանք,
մի միայն հեռագրական պարան գոր-
ծածելով՝ մուտքը կրնար ըլլալ օրը
150,000 ֆրանքի, և տարին 54 միլիոն
նի: Հեռագրալրոյն գինն հիմայ կիսով
չափ նուազած է. բայց որովհետև կը
բանին երկու պարանք, անոր համար
մուտքը նոյն կը մնայ: Ուրեմն, այս
հսկայաձև գործոյս՝ իւր սկզբնաւորու-
թենէն 'ի վեր՝ 12 միլիոն ծախք գնա-
ցած ըլլալով առաջին անգամ, 15 մի-
լիոն երկրորդ անգամ, և ուրիշ 15 մի-
լիոն մ'ալ երրորդ անգամ, և բովան-
դակութիւնը 42 միլիոն ֆրանք, միայն
մէկ տարուան եկամուտը կրնայ բա-
ւել բովանդակ ծախքը հանելու:

Քանի մը հատուկորի քարգմանու-
թիւնք Բագրատունի քերթոյաճօր:

Առաջիկայ երկու բանաստեղծական
հատուածոց թարգմանութիւնները իր
կրտսերագոյն կրօնակիցներէն մէկուն
աղաչանգրը թարգմանած է մեր Բա-
գրատունի քերթողահայրը, իբրև օրի-
նակ Գրականութեան ուսման ընթաց-
քին մէջ: Հաճոյական գործ մը ըրած
կը համարինք ազգային բանասիրաց
հրատարակելով զասոնք, յորոց մանա-
ւանդ առաջինը կրկին հետաքրքրական
և ախորժելի պէտք է ըլլայ ոտանաւորի
չափոյն նորութեամբը, որով անշուշտ
միտք ունէր հանճարեղ թարգմանիչը
բովանդակ տանդէական քերթուածը
հայացնելու՝ ըստ մեր աղաչանացը, ինչ-
պէս որ պատրաստութենէն կը տես-
նուէր, եթէ զժբաղդաբար մահը վրայ
չհասնէր:

Արձանագիր դրանցն դժոխոց.

Ընդ իս մուտք են ի քաղաքն աղետաւոր .
Ընդ իս մուտք են ի տանջանսն յաւիտենից .
Ընդ իս մուտք են առ ժողովսն կորըստեան :
Ջարարողն իմ վեհ՝ դրդեաց արդարութիւն .
Աժ ի գոյ զիս զօրութիւնն աստուածեղէն .
Գերագոյնն իմաստութիւն, սէրն առաջին :
Արարածք յառաջ քան զիս չէացան այլք
Բայց յաւերժք. եւ կամ մընամ ես յաւիտեան :
Ընկեցէք զամենայն յոյս՝ որ մըտանէքդ :

ՏԱՆԴԷ. Դժոխք. Երգ Գ:

Կամիլլեայ անիճանելն զՀռովմ¹.

Հռովմ՝ միայն արդարադատ քինու ցասմանըս պատճառ .
Հռովմ՝ ում քո զենին ձեռք զանձին իմոյ զսիրելին .

¹ Այս հատուածն ալ Գոռնէյլի Որատիոս ող-
բերգութենէն է. և է յատկապէս Կամիլլէ՝ Որա-
տիոսի քրոջը, որ Կուրատեան սպանեալ եղբարց

մէկուն տարփաւորն էր, 'ի սաստիկ ցաւոց և 'ի
կրից սրտին զՀռովմ անիծանելը, անոր յաղթա-
նակին և փառացը զոհ եղած տեսնելով իրեն տի-